

MAAELUMINISTEERIUM

Majandustegevuse mitmekesistamine maapiirkonnas mittepõllumajandusliku tegevuse suunas

Kai Kalmann

Maaeluministerium/ Maaettevõtluse büroo peaspetsialist

28.06.2016 Tartu

29.06.2016 Paide

Ettekande sisu:

- Meetme tutvustus
- Meetme rakendumine
- Toetuse taotleja
- Toetatavad tegevused
- Toetuse määr ja suurus
- Toetuse taotlemine ja investeringu tegemine
- Toetuse saaja kohustused
- Kuludokumentide esitamine
- Taotluste hindamiskriteeriumid
- Muudatuste tegemine ja sanktsioneerimine
- Tulevikuline määruse muudatus

Meetme tutvustus:

- Eesti maaelu arengukava 2014-2020 meede 6.4
„Investeeringud majandustegevuse mitmeke-
sistamiseks maapiirkonnas mittepõllu-
majandusliku tegevuse suunas“
- Perioodil 2007-2013 rakendati sarnast meedet

Meetme eesmärk:

- Maapiirkonnas (eelkõige keskustest eemale jäävates piirkondades) püsiva majandusliku baasi ning sobivate ja atraktiivsete töökohtade loomise soodustamiseks maaettevõtluse mitmekesistamine ja arendamine:
  - põllumajandusettevõtja tegevuse mitmekesistamine mittepõllumajandusliku tegevuse suunas;
  - muu maaettevõtja mittepõllumajandusliku tegevuse arendamine ja mitmekesistamine.

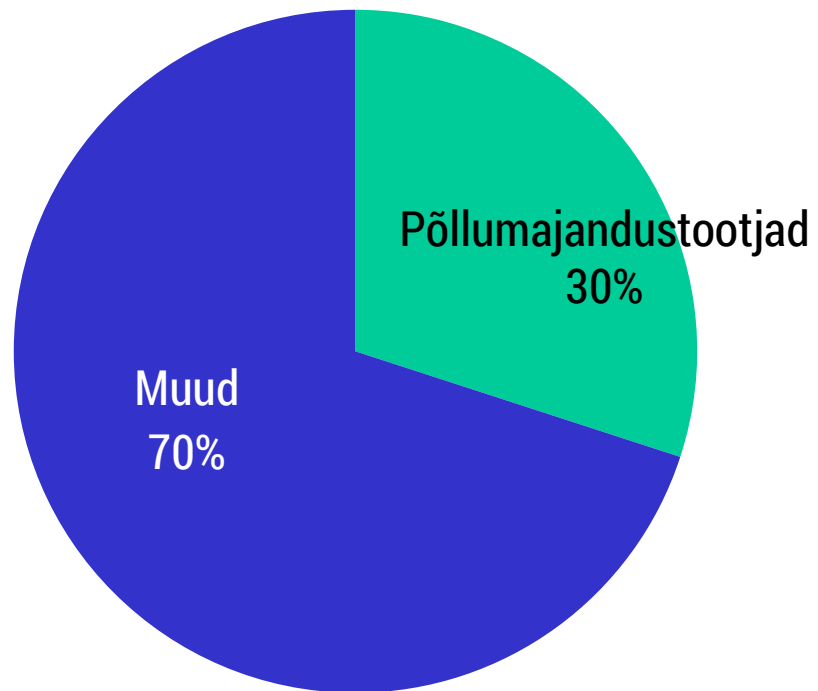
Meetme õiguslik alus:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1305/2013 **artikkel 19 lõike 1 punkt b:** investeringud mittepõllumajanduslike tegevuste loomisesse ja arendamisse.
- Antav toetus on vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes mõistes.

Meetme kogu eelarve:

- **Meetme kogu eelarve on 57 mln eurot**
  - sh põllumajandustootjad 17,1 mln eurot
  - muud ettevõtjad 39,9 mln eurot

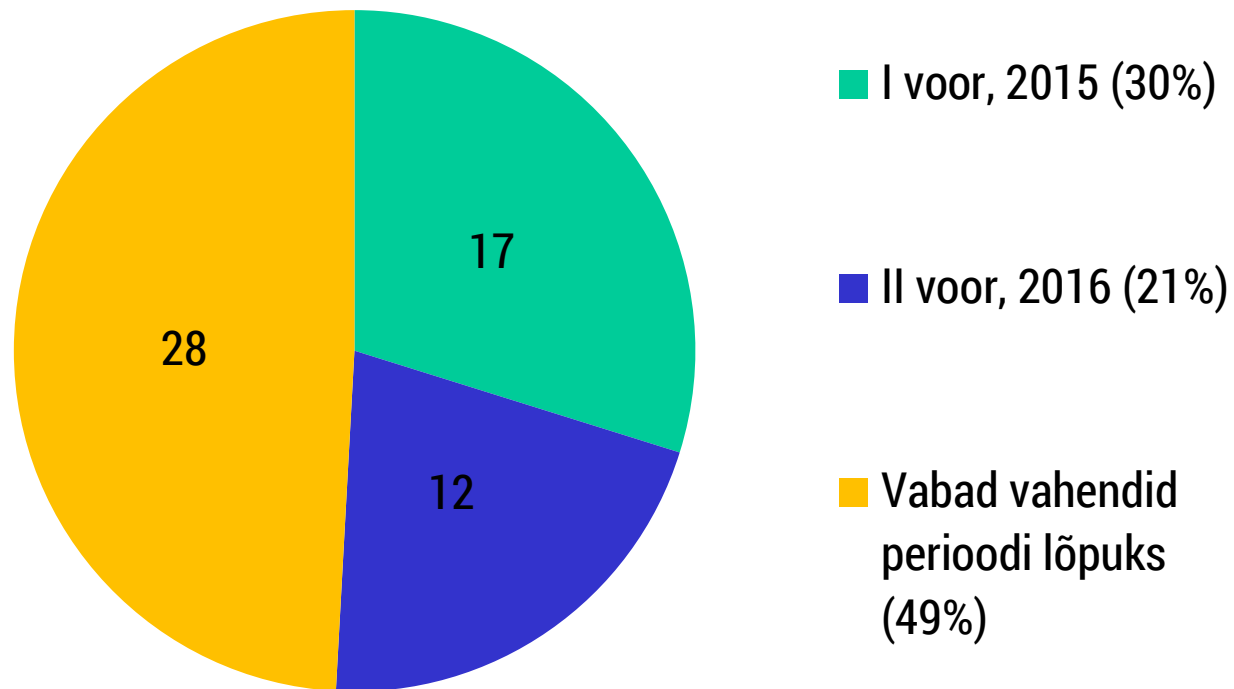
Eelarve (mln €)

Meetme rakendumine:

- Toimunud üks taotlusvoor 13-20.04.2015

Meetme kogu eelarve kasutamine, mln eurot

I vooru rakendumine:

Sihtgrupp	Esitatud taotluste arv	Heakskiidetud taotluste arv	Taotletud toetuse summa, eurot	Määratud toetuse summa, eurot	Vooru eelarve	Määratud toetuse osakaal vooru eelarvest	Väljamakstud toetuse summa, eurot
Põllumajandustootja	64	48	4 096 104	3 376 935	5 100 000	66%	284 866
Mittepõllumajandusliku ettevõtlusega tegelev mikroettevõtja	289	155	23 230 729	13 540 906	11 900 000	114%	1 175 802
Kokku	353	203	27 326 833	16 917 842	17 000 000	99,5%	1 460 669

Käesoleva aasta taotlusvoor:

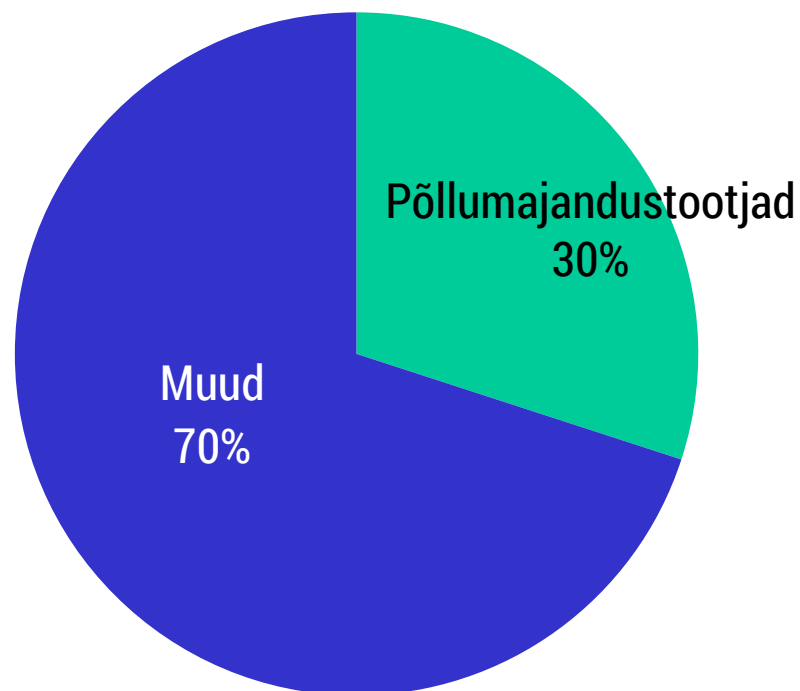
Teine taotlusvoor toimub:

22 – 29 august 2016

Teise taotlusvoor eelarve:

- **Meetme eelarve teises voorus on 12 mln eurot**
  - sh põllumajandustootjad 3,6 mln eurot
  - muud ettevõtjad 8,4 mln eurot

Teine taotlusvoor

TOETUSE TAOTLEJA

§ 2

Nõue ettevõtte suurusele:

Toetust võib taotleda **mikroettevõtja**.

- Mikroettevõtja on ettevõtja, kellel:
  - on vähem kui 10 töötajat;
  - aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 2 mln eurot

Ettevõtte kategooria	Töötajate arv: aasta tööühik (ATÜ)	Aastakäive	Aasta bilansimaht
Keskmise suurusega ettevõtte	< 250	≤ 50 miljonit eurot	≤ 43 miljonit eurot
Väikeettevõtte	< 50	≤ 10 miljonit eurot	≤ 10 miljonit eurot
Mikroettevõtte	< 10	≤ 2 miljonit eurot	≤ 2 miljonit eurot

Mikroettevõtja määratlemine

Jrk.n r	Eelnev I majandusaasta	Eelnev II majandusaasta	Eelnev III majandusaasta	Staatus
1	mikro	X	X	mikro
2	mitte mikro	mikro	mikro	mikro
3	mitte mikro	mikro	mitte mikro	mitte mikro
4	mitte mikro	mitte mikro	X	mitte mikro

Nõue ettevõtte tegevusvaldkonnale:

Toetust võib taotleda:

- mikroettevõtjast **põllumajandustootja**;
- **mittepõllumajandusliku** ettevõtlusega tegelev mikroettevõtja.

Nõu ettevõtte tegutsemise ajale:

Taotleja peab olema enne taotluse esitamist tegutsenud **vähemalt kaks majandusaastat**

- kusjuures taotlemise aastale vahetult eelnenud majandusaasta peab olema vähemalt **12 kuu pikkune.**

Nõue põllumajandustootja müügitulule:

- Põllumajandustootjaks loetakse ettevõtja, kelle:
  - omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu kas koos või eraldi oli mõlemal taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahel majandusaastal **üle 4000 euro** ja
  - ja see põllumajanduslik müügitulu moodustas mõlemal taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahel majandusaastal **üle 50,00 %** tema kogu müügitulust.

Põllumajanduslik müügitulu:

Eelnev I aasta

- üle 4000 euro ja
- üle 50% kogu müügitulust

Eelnev II aasta

- üle 4000 euro ja
- üle 50% kogu müügitulust

Nõue muu ettevõtja müügitulule:

Mittepõllumajandusliku ettevõtlusega tegeleva mikroettevõtja müügitulu oli mõlemal taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahel majandusaastal **üle 4000 euro**.

Nõuded toetuse taotleja jätkusuutlikkusele:

- taotlejal **ei ole riikliku maksu võlga** või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas;
- taotleja suhtes **ei ole algatatud likvideerimismenetlust** ega pankrotiseaduse kohaselt nimetatud ajutist pankrotihaldurit või kohtuotsusega **välja kuulutatud pankrotti**.

Nõuded toetuse taotleja jätkusuutlikkusele:

- taotleja **võlakordaja** ehk võõrkapitali osakaalu näitaja, mille arvutamisel jagatakse kohustuste summa koguvara summaga, **ei olnud** taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastal **suurem kui 0,70**;
- taotleja **maksevõime näitaja**, mille arvutamisel jagatakse käibevara summa lühiajaliste kohustuste summaga, oli taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastal **suurem kui 1,00**.

Osakaalude arvutamisel tulemuste kajastamine ja vaatamine

- kaks kohta pärast koma, ümardamist ei toimu

Näitaja nimetus	Arvutatud tulemus	Tulemuse kajastamine ja vaatamine määruse kontekstis
Põllumajandusliku müügitulu osakaal kogu müügitulust	49,99691	49,99
	50,0091	50,00
Võlakordaja	0,69991	0,69
	0,7068	0,70
Maksevõimenäitaja	0,9971	0,99
	1,0085	1,00

Nõuded varasemale toetuste saamisele:

- taotleja **ei ole saanud ega taotle samal ajal sama kulu kohta** toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi;
- taotleja on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja **tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud** või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral tagasimaksed tasunud ettenähtud summas.

Nõue äriühingust taotleja majandusaasta aruandele:

- äriühingust taotleja taotluse esitamisele vahetult eelnenud **kahe majandusaasta aruanded** peavad olema taotluse esitamise hetkeks **äriregistrist kättesaadavad**.

Muudatus

- väljendist „taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta“
- jäetakse välja sõna „**aastale**“
- „taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta“.

Näide: majandusaasta 1. juuni – 31. mai.
Taotlemine dets 2016.

Enne muudatust: 1.06.2014 - 31.05.2015.

Peale muudatust: 1.06.2015 – 31.05.2016.

Kehtima hakkavad põhimõtted:

- taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta on majandusaasta, mis lõppes vahetult enne taotluse esitamist;
- kui äriühingust taotleja on tegutsenud enne taotluse esitamist vähem kui kolm majandusaastat, peavad tema taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta aruanded olema taotluse esitamise ajaks äriregistrist kättesaadavad;
- sama nõue kehtib ka äriühingust taotlejale, kelle majandusaastaks on kalendriaasta;

Kehtima hakkavad põhimõtted:

KUI

- äriühingust taotleja on tegutsenud vähemalt 3 majandusaastat;
- tema majandusaasta ei ühti kalendriaastaga;
- aruanne ei ole äriregistrile esitatud, kuna tähtaeg ei ole veel saabunud;

SIIS

- peavad taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta aruanded, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on möödunud, olema taotluse esitamise hetkeks äriregistrist kättesaadavad.

TOETATAVAD TEGEVUSED

§-d 3-6

Nõue toetatava tegevuse asukohale:

Investeeringuobjekt peab asuma **maapiirkonnas**.

- Maapiirkonnaks on
  - vallad, va Tallinnaga vahetult piirnevad vallad (Kiili vald, Viimsi vald, Harku vald, Rae vald, Saue vald, Saku vald).
  - kuni 4000 elanikuga väikelinnad, sh kuni 4000 elanikuga vallasisesed linnad.

Toetatavad põhitegevused:

- Ehitise ehitamine;
- Hoone parendamine;
- Masina või seadme ostmine ja paigaldamine;
- Rändkaupluse või selle sisseseade ostmine.

Ehitise ehitamine:

- hoone või rajatise (ehitise) püstitamine, rajamine, paigaldamine, laiendamine või ümberehitamine ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras;
- ehitise lammutamine ei ole toetatav tegevus;
- ehitise lammutamise kulud on abikõlblikud, kui see on kajastatud hinnapakumuses ja see moodustab osa ehitusprojektis ettenähtud ehitustöödest.

Hoone parendamine:

- hoone parendamine on hoone üksiku osa vahetamine samaväärse vastu või hoone remonditöö, mille tegemise korral puudub ehitusseadustiku mõistes teavitamis- või loakohustus;
- kui hoonega seotud remonditööd tehakse hoone ehitamise käigus, siis kuulub see tegevus hoone ehitamise, mitte hoone parendamise alla.

Hoone parendamine:

- hoone parendamise abikõlblik maksumus ei või kokku olla väiksem kui 3000 eurot ja suurem kui 13 000 eurot.
- toetust võib taotleda ka mitme hoone parendamiseks, kuid seejuures tuleb arvestada ikkagi nimetatud piirmäärasid.
- näiteks kui parendatakse mitut hoonet, siis maksimaalne piirmäär kõikide hoonete kohta kokku on 13 000 eurot, st et piirmäär ei kehti iga hoone kohta eraldi.

Masina või seadme ostmine ja paigaldamine:

- masina või seadme, välja arvatud § 6 punktis 11 nimetatud masin või seade, ostmine ja paigaldamine;
- **EI TOETA:** sõidu- või veovahendi, liikurmasina, auto alusel valmistatud eritöömasina, tasakaaluliikuri, traktori, niiduki, õhusõiduki, veesõiduki või haagise ostmist.

Rändkaupluse või selle sisseseade ostmine:

- Toetatavaks tegevuseks on rändkaupluse ostmine koos sisseseadega või ainult rändkaupluse ostmine või ainult rändkaupluse sisseseade ostmine;
- Kui taotletakse toetust ainult rändkaupluse sisseseade ostmiseks, peab taotleja tagama, et rändkauplus on taotleja omandis (ärakiri mootorsõiduki registreerimistunnistusest);

Rändkaupluse või selle sisseseade ostmine:

- ühe või mitme valla või linna territooriumil asuvatest müügikohtadest moodustuval kaubandusliku teenindamise marsruudil liikuvat kauba jaemüügiks kohandatud mootorsõidukit, millel ei pea olema müügisaali (kaubandustegevuse seadus § 15 lõige 3)

Toetatavad kõrvaltegevused:

- toetatava ehitisega kaasnev projekteerimistöö ning projekteerimiseks vajaliku ehitusgeoloogilise ja -geodeetilise uurimistöö ning energiaauditi tellimine;
- toetatava ehitustöö üle ehitusseadustiku alusel omanikujärelevalve tegemine;
- toetatava investeeringuobjektiga kaasneva litsentsi, patendi või kasuliku mudeli ostmine;
- toetatava ehitise juurde kuuluva eratee või platsi ehitamine ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras;
- toetatava ehitise juurde kuuluva veevarustus-, kanalisatsiooni- või reoveepuhastussüsteemi ehitamine ning nende juurde kuuluvate seadmete ostmine ja paigaldamine, veevarustus- ja kanalisatsioonivõrguga liitumine;
- toetatava ehitise juurde kuuluva elektrisüsteemi ja elektripaigaldise ehitamine ning nende juurde kuuluvate seadmete ostmine ja paigaldamine ning elektrivõrguga liitumine;
- toetatava investeeringuobjekti juurde kuuluva infotehnoloogilise lahenduse ja tarkvara ostmine ja paigaldamine;
- infotehnoloogia- ja valveseadmete ning toodangu kvaliteeti määravate seadmete ostmine ja paigaldamine;
- lairibavõrgule juurdepääsuühenduste, nagu liini ja liinirajatiste rajamine.

Nõuded tulenevalt toetatava tegevuse liigist:

- Tulenevalt toetatava tegevuse liigist on toetuse taotlejale sätestatud nõuded ka investeeringuobjekti omandisuhte osas.
- Bioenergia tootmise puhul on teatud piirangud sätestatud põllumajandus-
tootjatele.

Toetust ei saa taotleda kui investering tehakse järgmistesse tegevusvaldkondadesse:

- taime- ja loomakasvatus, jahindus ja neid teenindavad tegevusalad, metsakasvatus ja muud metsamajanduse tegevusalad ja looduslike materjalide kogumine, välja arvatud puit;
- kalapüük ja vesiviljelus;
- mäetööstus;
- toiduainete tootmine, kui tootmise tulemuseks on Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisaga hõlmatud toode, joogitootmine, kui tootmise tulemuseks on Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisaga hõlmatud toode või alkoholiseaduse tähenduses alkoholne jook ja tubakatoodete tootmine;
- veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus;
- ehitus
- veondus ja laondus, välja arvatud mahetoodete ladustamise korraldamiseks turustuskeskuse loomine;
- finants- ja kindlustustegevus;
- kinnisvaraalne tegevus;
- juriidilised toimingud ja arvepidamine, nõustamine;
- reklaamindus ja turu-uuringud;
- haldus- ja abitegevused;
- hasartmängude ja kihlvedude korraldamine.

Toetust ei saa taotleda kui investering tehakse järgmistesse tegevusvaldkondadesse:

- toiduainete tootmine, kui tootmise tulemuseks on Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisaga hõlmatud toode, joogitootmine, kui tootmise tulemuseks on Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisaga hõlmatud toode või alkoholiseaduse tähenduses alkoholne jook ja tubakatoodete tootmine;
- Toetatav on siis järgnev:

Toetust ei saa taotleda kui investering tehakse järgmistesse tegevusvaldkondadesse:

- Lisaks eelmisel slaidil loetletud tegevusvaldkondadele ei saa toetust taotleda, kui investeringuobjekt on seotud Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisaga hõlmatud omatoodetud toodete turustamisega edasimüüjale või töötlejale või nimetatud toodetest üle 20 protsendi turustamisega.

Abikõlblik kulu:

- Tegevuse käibemaksuta maksumus. **Käibemaks ei ole üldjuhul abikõlblik.**
- Ettevalmistava töö abikõlblik maksumus on **kuni 10 protsenti** selle investeeringuobjekti abikõlblikust maksumusest, millega ettevalmistav töö kaasnes.
- Omanikujärelevalve tegemise abikõlblik maksumus on **kuni 3 protsenti** selle investeeringuobjekti abikõlblikust maksumusest, mille üle omanikujärelevalvet tehakse.
- Hoone parendamine on abikõlblik kui parendamise abikõlblik maksumus on **vahemikus 3000 – 13 000 eurot.**
- Kõrvaltegevuste abikõlblikud maksumused kokku võivad olla kuni **30 protsenti** tegevuste abikõlblikust maksumusest.

Käibemaks on abikõlblik erandlikel juhtudel:

- Isiku tegevus ei ole KMS § 2 lõike 2 kohane ettevõtlus või tekib tal ainult KMS § 16 kohane maksuvaba käive;
- Isik on KMS § 3 lõike 2 kohaselt piiratud käibemaksukohustuslane.
- Isik on KMS § 3 lõike 1 kohaselt käibemaksukohustuslane, tal on nii maksuvaba kui ka maksustatav käive, tal on õigus kasutada käibemaksu osalisel mahaarvamisel KMS § 33 lõike 3 kohast otsearvestuse ja proportsionaalse mahaarvamise segameetodit või lõike 4 kohast meetodit ning toetusest finantseeritud kauba, tööde või teenuste kasutamine ainult maksuvaba käibe tarbeks on selgelt eristatav ning arvestust peetakse vastavalt nimetatud lõigetes sätestatud tingimustele.
- Kui isik on KMS § 3 lõike 1 kohaselt käibemaksukohustuslane ning tegeleb nii ettevõtluse kui ka mitteettevõtlusega KMS mõistes ning:
  - toetusest finantseeritud kaupa, töid või teenuseid kasutatakse ainult mitteettevõtluse tarbeks, see on selgelt eristatav ning
  - isik kajastab raamatupidamises eraldi käivet ettevõtlusest ja mitteettevõtlusest ning nende tarbeks soetatud kaupu ja saadud teenuseid.

Mitteabikõlblik kulu (olulisemad):

- liisingumakse, kui asja omandiõigus ei ole hiljemalt viie aasta möödudes arvates PRIA poolt ~~viimase toetusosa väljamaksmisest taotluse rahuldamise otsuse tegemisest~~, kuid kõige hiljem 31. detsembril 2023 läinud üle toetuse saajale;
- käibemaks (va erandkorrad);
- maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja rentimise kulud;
- veo- või sõidukulud, mis ei ole seotud toetuse abil ostetava masina või seadme veo või paigaldamisega kasutatud tehnika ostmise;
- sõidu- või veovahendi, liikurmasina, auto alusel valmistatud eritöömasina, tasakaaluliikuri, traktori, niiduki, õhusõiduki, veesõiduki või haagise ostmise kulud, välja arvatud rändkaupluse ostmise kulud;
- sellise ehitise ehitamise, hoone parendamise või masina või seadme ostmise ja paigaldamise kulud, mis ei ole vajalikud taotleja majandustegevuse mitmekesistamiseks asjaomasel tegevusalal, sealhulgas kontorihoone ehitamise kulud;
- majutusteenuse osutamiseks uue voodikoha rajamine;
- ehitise lammutamise kulud, kui seda ei kajastata hinnapakkumuses ja see ei moodusta osa ehitusprojektis ettenähtud ehitustöödest.

Muudatus: liisingmakse

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 1306/2013 artikli 11 kohaselt makstakse rahastamisega seotud maksed toetuse saajale, toetusraha ei tohi maksta otse liisinguandjale.
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 1303/2013 artikli 65 lõige 2 ütleb, et kulud on abikõlblikud juhul, kui need on tekkinud toetuse saajal ja need on tasutud. Sama määruse artikli 67 lõike 1 punkt a sätestab, et toetusega saab hüvitada ainult tegelikult tehtud ja välja makstud rahastamiskõlblikud kulud.

Tulenevalt nendest asjaoludest ei saa edaspidi enam kehtida kord, kus liisingu puhul makstakse toetus välja täies ulatuses ühekordse summana ning tegelikud kulud tehakse ja makstakse toetuse saaja poolt välja alles tulevikus maksegraafiku alusel.

Muudatuse kohaselt saab ettevõtjale toetust maksta, kui ta on ka reaalselt investeringuga seotud kulutused teinud ja need ka välja maksnud.

Muudatus: liisingmakse

- Liisinguga soetatud investeringuobjekt (IO) tuleb kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamisest soetada ja kasutusele võtta. Liisingumaksete täielikuks tasumiseks on aega viis aastat arvates taotluse rahuldamisest. Kui IO soetatakse teisel aastal, siis liisingumakseid on tegelikult aega tasuda ainult kolm aastat. Liisingumaksete graafik ei saa olla pikem kui järelejäänud aeg, kuna pärast seda viieaastast perioodi peab liisinguga ostetud IO omandiõigus üle minema toetuse saajale.

Muudatus: liisingmakse

	Kehtiv kord	Pärast muudatust
IO sihtotstarbeliselt kasutusse võtmise tähtaeg (§ 16 lõige 3 punkt 1)	X	kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamisest
Tegevuse elluviimise ja selle tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg (§ 16 lõiked 1 ja 1¹)	kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamisest	viie aasta jooksul arvates taotluse rahuldamisest

Muudatus: liisingmakse

	Kehtiv kord	Pärast muudatust
Toetuse väljamaksmise viis	Kohe pärast IO soetamist täies ulatuses tulevikus tehtavate maksete alusel, kohe toimus nõ viimase toetusosa väljamakse	viie aasta jooksul tegelikult tehtud ja väljamakstud maksete alusel, viimase toetusosa väljamakse ei toimu kohe, vaid võib toimuda hiljemalt viie aasta pärast
IO omandiõiguse ülemineku tähtaeg toetuse saajale (§ 6 punkt 2)	viie aasta jooksul arvates viimase toetusosa väljamaksmisest	viie aasta jooksul arvates taotluse rahuldamisest

TOETUSE MÄÄR JA SUURUS

Toetuse määr:

Toetust antakse vähemalt 15 protsenti toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest ja:

- mittepõllumajandusliku ettevõtlusega tegelevale mikroettevõtjale **kuni 40 protsenti** toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest;
- põllumajandustootjale **kuni 50 protsenti** toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

Toetuse suurus:

- Toetuse maksimaalne suurus ühe taotleja kohta on **150 000 eurot**.
- Ühte kontserni kuuluvad ettevõtjad või konkurentsiseaduse § 2 lõike 4 tähenduses valitseva mõju kaudu üksteisega seotud ettevõtjad ei saa taotleda toetust rohkem kui 150 000 eurot programmiperioodil kokku.
- Toetuse suurus ei tohi koos jooksva majandusaasta ja sellele vahetult eelnenud kahe majandusaasta jooksul eraldatud vähese tähtsusega abiga ületada 200 000 eurot.

HINNAPAKKUMUSED

Hinnapakkumiste arv:

- Kui investeringuobjekti käibemaksuta maksumus **ületab 5000 eurot**, peab taotleja olema saanud **vähemalt kolmelt** teenust osutavalt isikult võrreldavad hinnapakkumused.
- Kui investeringuobjekti käibemaksuta maksumus **ei ületa 5000 eurot** või asjaomases valdkonnas on ainult üks teenusepakkuja, peab taotleja olema saanud **vähemalt ühe** hinnapakkumuse.
- Kui taotleja taotleb toetust patendi, kasuliku mudeli või litsentsi ostmiseks, peab taotleja olema saanud vähemalt ühe hinnapakkumuse.

Hinnapakumuse peab sisaldama ... :

- ... taotleja nime, pakkuja nime, pakkuja kontaktandmeid, hinnapakumuse väljastamise päeva, ~~hinnapakumuse kehtivusaega~~ ning kavandatava investeeringuobjekti või tegevuse käibemaksuta ja käibemaksuga maksumust.

Hinnapakkumus ehitustegevuse korral peab sisaldama ... :

- ehitise nimetus;
- ehitise ehtisregistri kood;
- katastritunnus, millel ehtis paikneb või millele kavandatakse ehtis ehitada;
- hinnapakkuja majandustegevuse registrisse kandmise number;
- välisraajatiste kulud, aluse -ja vundamendi kulud, kandetarindite kulud, fassaadielementide kulud, katuse kulud, ruumitarindite kulud, pinnakatete kulud, sisustuse kulud, tehnosüsteemide kulud, ehtisplatsi korralduskulud ja ehtisplatsi üldkulud.

Muud hinnapakumuste nõuded:

- Väljavalitud tegevuse või investeringuobjekti hinnapakumus ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse ja investeringuobjekti eest tasutava hinnaga.
- Väljavalitud hinnapakumus peab olema objektiivselt põhjendatud ning juhul kui taotleja ei ole valinud odavaimat hinnapakumust, peab esitama põhjenduse ka selle kohta.
- Taotleja ja hinnapakkuja ning nende osanik, aktsionär, liige või juhtorgani liige ei tohi omada osalust üksteise äriühingus ega kuuluda üksteise juhatusse või nõukokku.
- Hinnapakkuja ega hinnapakkuja osanik, aktsionär või juhtorgani liige ei tohi omada osalust teise hinnapakkuja äriühingus ega kuuluda teise hinnapakkuja juhatusse või nõukokku.

TOETUSE TAOTLEMINE JA INVESTEERINGU TEGEMINE

Taotluse esitamine:

- Toetuse saamiseks esitab taotleja **PRIA e-teenuse keskkonna kaudu** selleks ettenähtud tähtajal PRIAle avalduse ja selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid.
- Taotleja võib ettenähtud tähtajal esitada ühe taotluse, mis võib sisaldada rohkem kui üht tegevust ja investeeringuobjekti.
- Eraldi on sätestatud nõuded taotluse osaks olevale avaldusele ja dokumentidele.

Taotluste menetlemine:

- Taotlusi menetleb PRIA
- PRIA teeb taotluse rahuldamise otsuse ~~90~~ **70** **tööpäeva** jooksul arvates taotluse esitamise tähtaja viimasest päevast.
- Taotluse rahuldamiseks minimaalne hindepunktide summa on 16 hindepunkti põllumajandustootjate ja 15 hindepunkti mittepõllumajandusliku ettevõtlusega tegelevate mikroettevõtjate puhul.

Investeeringu tegemine (1)

- Kavandatava investeeringu tegemist ei või alustada varem ja investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui taotluse esitamise päevale järgneval päeval, va
  - ettevalmistava töö korral ,mille puhul ei või olla töö tegemist tõendavad dokumendid väljastatud varem kui 2014. aasta 1. jaanuaril.

Investeeringu tegemine (2)

- Toetuse saaja teeb investeeringu ja esitab investeeringu tegemist tõendavad dokumendid PRIA-le kuni **kaheksas osas** ühe taotluse kohta **kahe aasta jooksul** arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest
- Kui investeeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel, viib toetuse saaja tegevuse ellu ja esitab selle tegemist tõendavad dokumendid kalendriaastas kuni **neljas osas** ühe taotluse kohta **viie aasta jooksul** taotluse rahuldamise otsuse tegemisest arvates.

TOETUSE SAAJA KOHUSTUSED

Toetuse saaja peab vastama järgmistele tingimustele:

- toetuse saajal ei ole riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas;
- toetuse saaja on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral tagasimaksed tasunud ettenähtud summas;
- toetuse saaja ei ole saanud ega taotle samal ajal sama kulu kohta toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisabi vahenditest või muud tagastamatut riigiabi;
- toetuse saaja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega pankrotiseaduse kohaselt nimetatud ajutist pankrotihaldurit või kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti.

Toetuse saaja on kohustatud: (1)

- võtma toetuse abil soetatud või ehitatud investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse **kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest** ning tagama tegevuse kestuse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 71 sätestatud tingimustel, sealhulgas investeeringuobjekti **säilitama ja sihtotstarbeliselt kasutama vähemalt viis kolm aastat** PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest arvates.

Toetuse saaja on kohustatud: (2)

- tagama toetuse väljamaksmise aluseks olevate dokumentide nõuetekohasuse ja kulude abikõlblikkuse;
- võimaldama teostada toetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle järelevalvet ja teha muid toetuse saamisega seotud kontrole ning osutama selleks igakülgset abi, sealhulgas võimaldama viibida toetuse saaja kinnisasjal, ehitises ja ruumis ning läbi vaadata dokumente ja toetuse abil soetatud vara kohapeal;
- teavitama viivitamata PRIA-t taotluses esitatud või toetatava tegevusega seotud andmete muutumisest või tegevuse elluviimist takistavast asjaolust;

Toetuse saaja on kohustatud: (3)

- esitama järelevalve teostamiseks või muu kontrolli tegemiseks vajalikud andmed ja dokumendid määratud tähtaja jooksul;
- eristama selgelt oma raamatupidamises toetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest;
- esitama toetuste kasutamisega seotud seireks vajalikku teavet;
- säilitama toetusega seotud dokumente vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;

Toetuse saaja on kohustatud: (4)

- säilitama vähemalt taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta keskmise töötajate arvu vähemalt **kolm** aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
- **ühe kahe aasta** jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest looma tegevuse elluviimise asukohta taotluses esitatud arvu uusi täistööajaga töökohti ja sõlmima töölepingu seaduse § 1 ~~tulumaksuseaduse § 48 lõikes 3~~ nimetatud töötajaga töölepingu ning tagama, et nimetatud nõuded oleksid täidetud vähemalt **kolm viis** aastat PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest arvates;

Toetuse saaja on kohustatud: (5)

- kui investeeringuobjektiks on ehitis, peab toetuse saajal hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajal olema ehitisregistris ehitise kasutusluba või kasutusteatis, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt;
- eraldi on nõuded ka bioenergia ja selle tootmise osas.

TAOTLUSTE HINDAMINE

Taotluste hindamine (1)

- Taotlused jagatakse hindamisel kaheks:
  - põllumajandusega tegelevad ettevõtjad
  - muud maapiirkonnas tegutsevad ettevõtjad

Taotluse rahuldamiseks minimaalne hindepunktide summa on 16 hindepunkti põllumajandustootjate ja 15 hindepunkti mittepõllumajandusliku ettevõtlusega tegelevate mikroettevõtjate puhul.

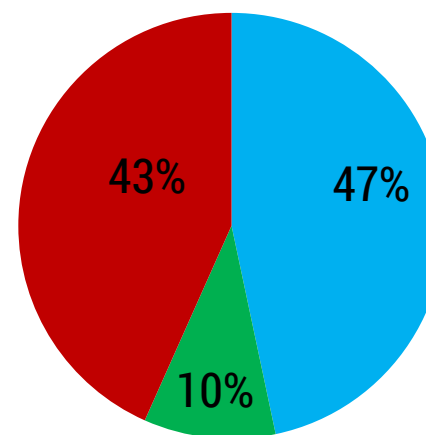
Võrdsete hindepunktide korral eelistatakse taotlust, milles taotletav toetuse summa on väiksem.

Taotluste hindamine (2)

- Hindamiskriteeriumid on jaotatud kolme plokki:

Kriteerium	Max punktid
Sotsiaalmajanduslik	28
Keskkond	6
Majandus	29 (pt) / 26 (muu)
Max KOKKU	63 (pt) / 26 (muu)

Hindepunktide osakaal
maksimaalsest

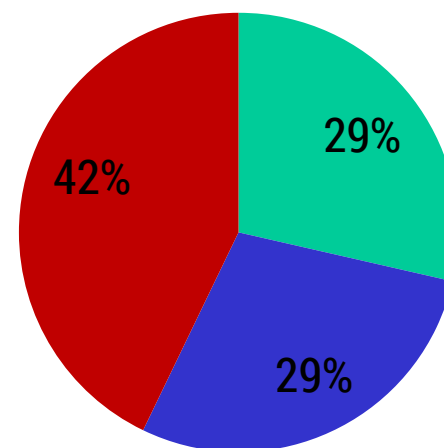

- Sotsiaalmajanduslik
- Keskkond
- Majandus

Sotsiaalmajanduslikud hindamiskriteeriumid

Kriteerium	Max punktid
Regionaalne paiknemine	6 +2
Toetuse varasem mittesaamine	8
Töökohtade loomine	12
Max KOKKU	28

Hindepunktide osakaal
maksimaalsest

- Regionaalne paiknemine
- Toetuse varasem mittesaamine
- Töökohtade loomine

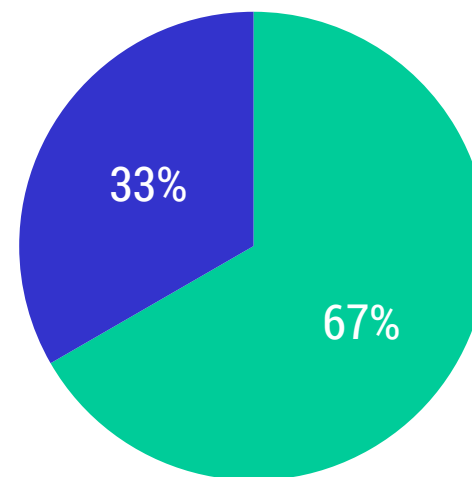
Muudatus: toetuse varasem mittesaamine

- Taotleja ~~ei ole saanud investeringutoetust~~ kohta ei ole MAK 2007–2013 meetme 3.1 „Majandustegevuse mitmekesistamine maapiirkonnas” ja meetme 1.5 „Metsade majandusliku väärtuse parandamine ja metsandussaadustele lisandväärtuse andmine” alategevuse „Metsandussaaduste lisandväärtuse andmine” raames tehtud toetuse maksmise otsust või käesoleva meetme raames tehtud taotluse rahuldamise otsust

Keskkonna hindamiskriteeriumid

Kriteerium	Max punktid
Bioenergia tootmine	4
Taastuvenergia tootmine	2
Max KOKKU	6

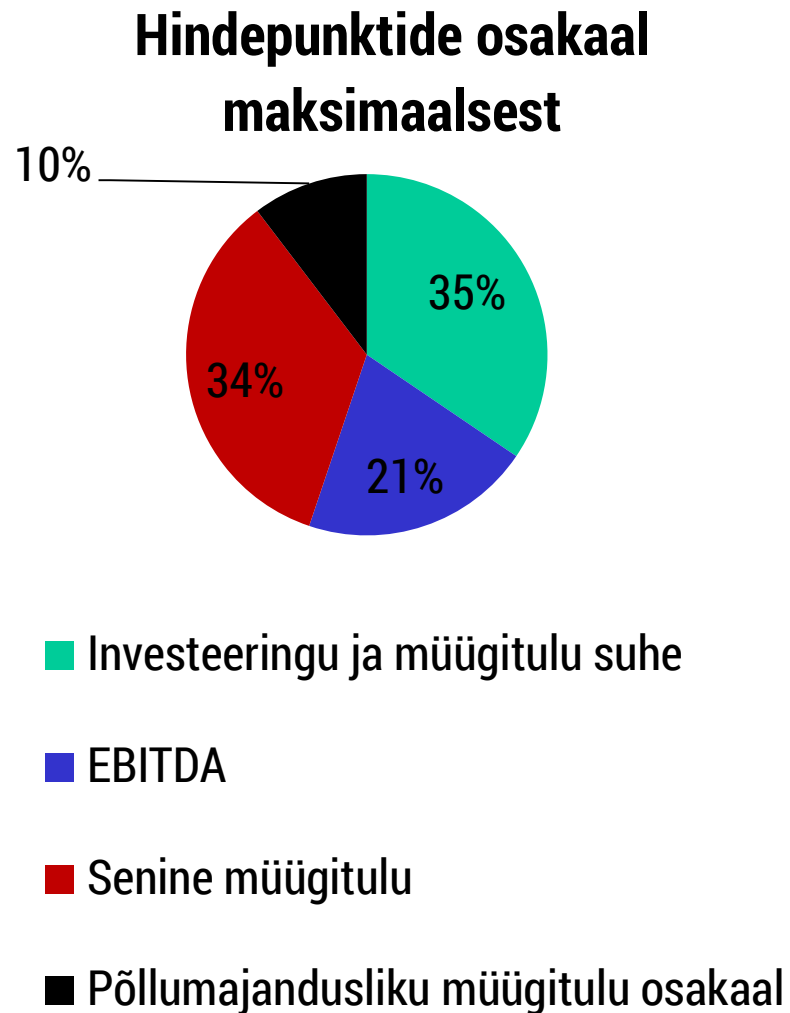
Hindepunktide osakaal maksimaalsest

- Bioenergia tootmine
- Taastuvenergia tootmine

Majanduslikud hindamiskriteeriumid

Kriteerium	Max punktid
Investeeringu ja müügitulu suhe	10
EBITDA	6
Senine müügitulu	10
Põllumajandusliku müügitulu osakaal	3
Max kokku	29 (pt) / 26 (muu)

Lisateave:

- Muudatustest teavitamine ja muudatuste tegemine
- Tulevikuline määruse muudatus
- Sanktsioneerimine

Muudatustest teavitamine

- ELÜPS: toetuse taotleja peab teavitama PRIAt viivitamata toetuse taotluses esitatud andmetes toimunud muudatusest või ilmnenud asjaolust, mis võib mõjutada toetuse taotluse kohta otsuse tegemist.
- Määrus: toetuse saaja peab teavitama viivitamata PRIA-t taotluses esitatud või toetatava tegevusega seotud andmete muutumisest või tegevuse elluviimist takistavast asjaolust.

Muudatuste tegemine taotlustes toodud tegevustes (1)

- Muudatuste tegemine ei ole reguleeritud määruste tasandil
- Muudatuste tegemine on reguleeritud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 80 lõikes 1
  - Maaelu arengu toetuse rahuldamise otsust võib toetuse saaja algatusel muuta üksnes põhjendatud juhtudel ning tingimusel, et tegevus on olulises osas ellu viidud ja saavutatakse tegevuse eesmärgid.

Muudatuste tegemine taotlustes toodud tegevustes (2)

- **Põhjendatud juht**
  - enamasti asjaolu, mida toetuse saaja ei saanud enne taotluse esitamist ette näha
- **Saavutatakse tegevuse eesmärgid**
  - ka peale muudatust peab jääma tegevuse algne eesmärk samaks
  - näiteks tööstusliku õmblusmasina ostmist ei saa asendada laserlõikuri ostmisega

**PRIAl on muudatuste lubamise osas kaalutusõigus.
Muudatuste lubamine otsustatakse juhtumipõhiselt.**

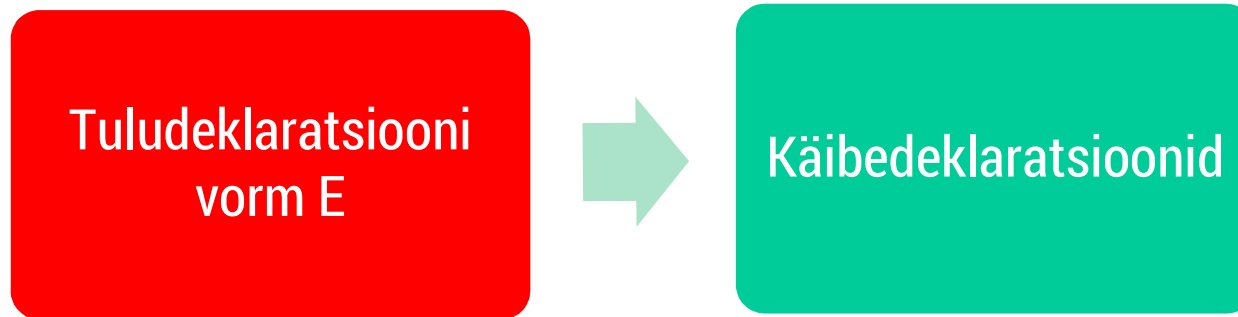
Tulevikuline määruse muudatus:

- **Raamatupidamise toimkonna juhend nr 10 „Tulu kajastamine“ punktide 9 ja 10 alusel ei sisalda müügitulu käibemaksu**
  - üldjuhul ettevõtjate poolt esitatud aruannetes müügitulu käibemaksu ei sisalda
  - erandiks on tuludeklaratsiooni vorm E
- **Eesmärk on aga kohelda kõiki taotlejaid nii võrdselt kui võimalik**

Mis muutub?

- Muutub kassapõhist raamatupidamist pidava FIE, kes on käibemaksukohustuslane, korral dokument, mille alusel ta müügitulu vaadeldakse

Millistes meetmetes muutub?

- muudatus toimub kõigis meetmetes, kus toetust saavad taotleda FIEd
- **Millal muudatus jõustub?**
  - alates 2017. a toimuvatest taotlusvoorudest
  - määrustesse viime aga esimesel võimalusel
- **Mida see toetuse taotlejale tähendab?**
  - toetuse taotleja ei pea esitama PRIAle täiendavaid dokumente. PRIA saab vastava teabe otse Maksu- ja Tolliametist.

Aruanded, mille alusel ettevõtja majandusnäitajaid vaadeldakse

Ettevõtluvorm	Seni vaadeldud dokument	Vaadeldav dokument alates 2017. aastast
Kassapõhist raamatupidamist pidav FIE, <u>kes on</u> käibemaksukohustuslane	Tuludeklaratsiooni vorm E	Käibedeklaratsioon
Kassapõhist raamatupidamist pidav FIE, <u>kes ei ole</u> käibemaksukohustuslane	Tuludeklaratsiooni vorm E	
Tekkepõhist raamatupidamist pidav FIE, <u>kes on</u> käibemaksukohustuslane	Bilansi- ja kasumiaruanne (käibedeklaratsioon)	
Tekkepõhist raamatupidamist pidav FIE, <u>kes ei ole</u> käibemaksukohustuslane	Bilansi- ja kasumiaruanne	
Äriühing	Majandusaasta aruanne	

Sanktsioneerimine – õiguslikud alused

- **Sanktsioneerimine ei ole reguleeritud meetmemääruse tasandil**
- **Reguleerib EL kontrollimäärus (640/2014 artikkel 35)**
- **Siseriiklikult reguleerib sanktsioneerimist ELÜPS § 111 ja 112**
  - **toetusraha tuleb tagasinõude korral tagasi maksta 60 kalendripäeva jooksul**
  - **ajatamise korral tuleb toetus tagasi maksta 1 a jooksul**

Sanktsioneerimine – nõuete jaotus

Rikkumise korral sanktsioneerimata võimalik jätta ei ole!

- **Abikõlblikkuse nõuded – kõige karmimad**
  - Üldjuhul toetuse taotlejale seatud nõuded
  - Rikkumise korral toetust ei maksta või kui toetust on juba makstud, siis küsitakse 100% tagasi
- **Toetusega otseselt seotud kohustused**
  - Üldjuhul näiteks toetuse saajale seatud kohustused ja tulevikulisi kohustusi sisaldavad hindamiskriteeriumid
  - Rikkumise korral on võimalik sanktsioneerida kuni 100% ulatuses (st osaliselt või täielikult)
- **Muud kohustused (pigem kaasnevad)**
  - Näiteks maksuvõla puudumise nõue
  - Rikkumise korral on võimalik sanktsioneerida kuni 100% ulatuses (st osaliselt või täielikult)

Sanktsioneerimine – sanktsiooni suuruse määramise alused

- **Sanktsiooni määramisel võetakse aluseks rikkumise:**
  - raskusastet
    - ✓ sõltub tagajärgede olulisusest arvestades kohustuse eesmärki
  - ulatust
    - ✓ mõju tegevusele
  - kestust
    - ✓ rikkumise ajaline ulatus ja lõpetamise võimalikkus
  - kordumist
    - ✓ varasemad rikkumised
- **Eelnevast tulenevalt rikkumise põhjus sanktsiooni ei mõjuta**
- **Sanktsiooni suuruse määrab PRIA**

Sanktsioneerimine – vääramatu jõu esinemisel ei sanktsioneerita

- **Vääramatu jõud on defineeritud Komisjoni määrus nr 1306/2013 artikkel 2 punktis 2**
- **Vääramatu jõu esinemise korral sanktsioneerimist reguleerib Komisjoni määrus nr 640/2014 artikkel 4**
- **Vääramatuks jõuks loetakse:**
  - toetusesaaja surm;
  - toetusesaaja pikaajaline töövõimetus;
  - raske loodusõnnetus, mis kahjustab tõsiselt põllumajanduslikku majapidamist;
  - põllumajandusliku majapidamise loomakasvatushoonete hävimine õnnetusjuhtumi tagajärjel;
  - toetusesaaja karja osa või kogu karja haigestumine loomataudi või vastavalt osade või kõigi põllukultuuride nakatumine taimehaigusesse;
  - kogu põllumajandusliku majapidamise või selle olulise osa sundvõõrandamine, kui taotluse esitamise päeval ei olnud võimalik sundvõõrandamist ette näha.

MAAELUMINISTEERIUM

Tänu kuulamast!

kai.kalmann@agri.ee